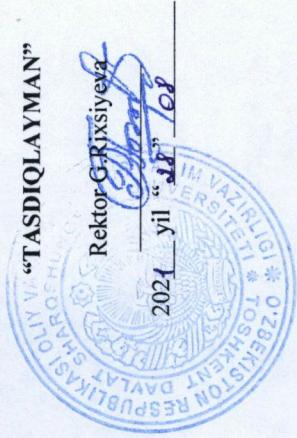

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

ma'qullangan.
O'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 2021 - yil " <u>2021</u> - <u>09</u> " - dagi " <u>1</u> " - soni bayoni bilan tasdqilangan.
8. Fan/modul uchun mas'ullar: PhD. X.X.Xomidov – Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, “Tarjimashunoslik va xalqaro jurnalistika” kafedrasi dotsent PhD. N.Ismatullayeva – Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, “Tarjimashunoslik va xalqaro jurnalistika” kafedrasi o'qituvchisi.
9. Taqrizchilar: PhD. N.Xodjayeva. – Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, “Tarjimashunoslik va xalqaro jurnalistika” kafedrasi mudiri. F.f.n. E.F.Ochilov – O'ZR FA O'zbek tili, adabiyoti va folklori instituti katta ilmiy xodimi, dotsent.

SINXRON VA KETMA-KET TARJIMA AMALIYOTI

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 200 000-San'at va gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi: 230 000-Tillar
Mutaxassislik: 70230202 - Sinxron tarjima (sharq tillari bo'yicha)

	<p>Tarjimada til vositalarini ongli ravishda tanlash; Leksik, semantik, frazeologik uslubiy matnlarni o'ziga xosliklarini ona tili va chet tillarida inobatga olish malakasini egallashga imkon yaratishni bilishi va ulardan foydalana olish ko'nikmalariga ega bo'ishi kerak.</p>
4.	<p>VI. Ta'llin texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'rubaalar; • interfaol keys-stadilari; • seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlas; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamaoa bo'lib ishlas va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	<p>VII. Kreditarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'ra o'zlashtirish, tabil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqidagi mustaqil mushohada yuritish va joriy, oralig' nazorat bo'yicha shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakunniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.</p>
6.	<p>Asosiy adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Chernov G.V. Sinxron tarjima nazariyasi va analiyoti (rus tilidan X.Hamidov tarjima qilib nashrga tayyorlagan) (o'quv qo'llanna). –T.: ToshDShI, 2019. – 112 b. 2. Gillies A. Conference interpreting. A student's practice book. – London: Routledge, 2013. – 285 p. 3. Hamidov X., Ismatullayeva N. Sinxron tarjima (o'quv qo'llanna). – Toshkent: ToshDShI, 2020. <p>Qo'shimcha adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mirziyoyev Sh. "Taqnidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsий javobgarlik – har bir rahabar faoliyatining kundalik qoidasi bo'ishi kerak". – Toshkent: O'zbekiston, 2017. – 56 b. 2. Mirziyoyev Sh. "Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz". – Toshkent: O'zbekiston, 2017. – 56 b. 3. Ruscha sinxron tarjima terminlarining o'zbekcha izohlisi lug'ati (Tuzuvchilar: X.X.Hamidov, Sh.A.Hasanova) – T, 2020. – 184 b. 4. G'afrarov I. Tajimashunoslik mutaxassisligiga kirish. – T., 2008–117 b. 5. Shiryaev A.F. Sinxronniy perevod: deyatelnost sinxronnogo perevodchika i metodika prepodavaniya sinxronnogo perevoda. – M.: Voenizdat, 1979. – 183 s.
	<p>Axborot manbalari</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://www.ziyo-net.uz 2. http://www.natlib.uz 3. http://www.bookfi.com <p>7. O'quv dasturi "Tajimashunoslik va xalqaro jurnalistika" kafedrasida ishlab chiqilgan va 2021-yil <u>27</u> 28 dagi "1" - sonli bayonnomasi bilan</p>

	Fan/modul kodи SKKT110 (magistratura)	O'quv yili 2021-2022	Semestr 1,2,3	ECTS - Kredittar 4,4,2
	Fan/modul turi Majburiy	T'a'llim tili O'zbek	Haftadagi dars soatlari	
1.	Fanning nomi Sinxron va ketma-ket-tarjima amaliyoti	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan madsad – magistrant-talabalarga sinxron va ketma-ket tarjima amaliyotining vujudga kelishi, rivojanishi, sinxron va ketma-ket tarjimani amalga oshirish tizimi, strategiyalari hamda ularning afzallik va kamchiliklari, sinxron tarjimonlarni tayorlash borasidagi amaliy masalar bilan tanishitirish hamda sohaviy atamashunoslik, asosiy o'rganilayotgan sharq tilidan grammatik, stilistik malakasi tarjima qilish bilan bog'liq bo'lgan bilim, ko'nikmalarni shakllantirishdan iborat.			
	Fanning vazifasi – magistrant-talabalarni asosiy o'rganilayotgan sharq tilining fonetik tizimi va morfoloqik tuzilishi, o'rganilayotgan sharq tili (turk va arab tillari)dan o'zbek tiliga va o'zbek tilidan o'rganilayotgan sharq tili (turk va arab tillari)ga tarjima qilish amaliyoti specifikasi va stilistik-paradigmatik xususiyatlari, me'yoriy grammattik asoslar, dialektik xilma-xilligi, haqida tasavvurga ega bo'lishi, asosiy o'rganilayotgan sharq tilining yozma va og'zaki shakkllari, uming leksik-grammatik xususiyatlarni bilishi va ularдан foydalana olishi, gap tartibi, soda va qoshma gaplar, so'z birikmlari, frazeologik iboralar, sohaviy atamashunoslik xususiyatlarni bilish, ushbu xususiyatlarni amaliyotda qo'llash, o'zbek tili va sharq tilida notiqlik mahoratiga ega bo'lish, asosiy o'rganilayotgan sharq tilida chet ellik mutaxassislar bilan muayyan sohalarda va umumiy masalalarda to'laqonli joniли muloqot olib borish ko'nikmalariiga ega bo'lishi kabi masalalarni tadqiq etishdan iborat.			

10. Tarjimon nutqi tempining notiq nutqi tempiga bog'liqligi
 11. Sinxron va ketma-ket tarjimada kommunikativ vaziyat
 12. Sinxron va ketma-ket tarjima sistemasidan foydalaniш hamda matn bilan ishash xususiyatlari
 13. Sinxron va ketma-ket tarjimada semantik model masalasi
 14. Sinxron tarjimonlarning leksik va sintaktik ekvivalentlar borasidagi bilimlarini mustahkamlash masalalari
 15. Sinxron va ketma-ket tarjimada trasformasiya hodissasi va gap bo'laklarining mos tushishi
 16. Sinxron va ketma-ket tarjimada shtamplarning o'mi va ularning sinxron tarjimonga ko'magi
 17. Sinxron va ketma-ket tarjimaning asosiy cheklangan jihatlari
 18. Sinxron va ketma-ket tarjimada yo'l qo'yildigigan xatolarning obektiv va subektiv sabablari

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlар

Mustaqil ta'lim uchun taysiya etiladigan mavzular:

1. Sinxron ya ketma-ket tarjimada tema va temma masalasi
2. Vaqt omiliga bog'liq Sinxron va ketma-ket tarjima strategiyalari
3. Sinxron va ketma-ket tarjimadagi statik omillarga asoslangan strategiyalar
4. Sinxron va ketma-ket tarjimada mental idrok etish modeli
5. Sinxron va ketma-ket tarjima faoliyatida tayanch daraja, ustkategoriya va ostkategoriya so'zlar bilan ishash
6. Sinxron tarjimonning tarjima jarayonida uchrashi mumkin bo'lgan mushkul vaziyatlardan chiqish holatlari
7. Sinxron va ketma-ket tarjimada adekvatlik va muqobillikka erishishga ta'sir etuvchi lingvistik (lisoniy) omillar
8. Sinxron va ketma-ket tarjimada adekvatlik va muqobillikka erishishga ta'sir etuvchi ekstralingvistik (g'ayrilisyoniy) omillar
9. Estralingvistik bashoratning manтиqiy (deduktiv) va tematik tiplari
10. Gapning semantik-ma'noviy strukturasining qabul qilinishi

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha magistrant-talabalarni tomonidan referatlart tayyorlash va uni taqdimat qilish tavsisi etiladi.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha magistrant-talabalarni tomonidan referatlart tayyorlash va uni taqdimat qilish tavsisi etiladi.

V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanaadigan kompetensiyalar)

1. Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:
 Tarjima turlarining o'ziga xos xususiyatlari va ularni qo'llanish ko'lami haqida tasavvurga ega bilishi va ulardan foydalana olishi;
2. Tarjima ishini to'g'ri tashkil qila olish;
3. Tarjima metodlarini o'quv jarayonida tadbiq eta olish;
4. Olingan nazariy bilimlarni asarlар tarjimasida qo'llay olish;

II. Asosiy qism

II.I. Fan tarkibiga quyidagi amaliy mavzular kiradi:

- 1-mavzu. "Sinxron va ketma-ket tarjima amaliyoti" fanining mazmuni, predmeti va metodi
 "Sinxron va ketma-ket tarjima amaliyoti" fanining maqsadi, vazifalari, predmeti. Sinxron va ketma-ket tarjima haqida umumiy tushuncha, sistemasi, azalliklari va kamchiliklari.
- 2-mavzu. Sinxron va ketma-ket tarjima amaliyotining shakllanishi
 Sinxron va ketma-ket tarjimaning rivojanish tarixi. Sinxron va ketma-ket tarjimadan foydalaniш ko'lanning kengayishi va uning nazariy asoslari. Sinxron va ketma-ket tarjimaning ilk bora qo'llanilish tarixi. Sinxron va ketma-

ket tarjimadan foydalanan ko'lamining kengayishi va uning nazariy asoslari, turlari va hususiyatlari, talablar. Sinxron va ketma-ket tarjimani baholash mezonlari.

3-mavzu. Sinxron tarjimonlik faoliyatining tuzilishi

Sinxron tarjimonlik faoliyatining tuzilishi tahlilining metodologik prinsiplari. Sinxron va ketma-ket tarjima dinamik aspektlarining tajribaviy tadqiqot metodikasi Sinxron tarjimonlarga qo'yiladigan talablar va ular yega bo'lishi kerak bo'lgan qobiliyatlar. Xalqaro konferensiylarda Sinxron va ketma-ket tarjimani tashkil yetishtiruvchilarning turlari, ularning nomlanishi va mohiyati. Bir pog'onali va ikki pog'onali tarjima sxemasining o'zaro farqlanishi. Sinxron va ketma-ket tarjimaning qo'llanilish sohalari. Sinxron va ketma-ket tarjima bozori.

4-mavzu. Sinxron va ketma-ket tarjimada strategiyalar xususiyatlari

Sinxron va ketma-ket tarjimada strategiya. Real Sinxron va ketma-ket tarjima vaziyatida turli strategiyalarning o'zaro munosabati. Sinxron va ketma-ket tarjimada sinab ko'rish va xatolar strategiyasining o'ziga xos xususiyatlari. Sinxron va ketma-ket tarjimada kutish strategiyasi xususiyatlari. Kutish strategiyasida pauzaning roli. Katta va kichik pauzalar qancha soniyani taskil qilishi. Stolling, vaqtidan yutish strategiyasi xususiyatlari. uning afzallik va kamchiliklari. Sinxron va ketma-ket tarjimada chiziqqlik strategiyasi faoliyati, uning ustunliklari.

5-mavzu. Sinxron va ketma-ket tarjimada ehtimollikni bashorat

Sinxron va ketma-ket tarjimada yehtimollilikni bashorat qilish modeli. "Ehtimoliy bashorat" atamasining I.M.Feygenberg tononidan kiritishi va uning ta'rif. Sinxron tarjima faoliyatida ehtimoliy bashorat qilishda "injistik" yoki "sintaktik" bashorat.

Sinxron va ketma-ket tarjima faoliyatida ehtimoliy bashorat qilishda "ekstraliningistik" bashorat.

6-mavzu. Sinxron va ketma-ket tarjimada belgili tarjima

strategiyasining umumiyy konsepsiysi

Statik omillarga bog'iq bo'lgan Sinxron va ketma-ket tarjima strategiyalari. Sinxron va ketma-ket tarjimada belgili tarjima strategiyasi, uni qo'llashni taqozo etuvchi vaziyatlar. Belgili tarjimaning usulublari. Belgili tarjimaning qo'llanilish holatlari Kalkalangan belgili Sinxron va ketma-ket tarjima. So'zma-so'z belgili Sinxron va ketma-ket tarjima. Tarkibis qismli tahsil asosidagi deskriptiv tarjima.

7-mavzu. Sinxron va ketma-ket tarjimada kompressiya

strategiyasining umumiyy konsepsiysi

Kompressiya strategiyasining asosiy omillari, uning sabablari. Predmetli vaziyat omili. Tillarning turlicha tanlash qobiliyati omili. Xabarni yuborish fezligi borasida tadqiqotchi olimlarning nuqtai nazarlar. Kompressiya strategiyasini amalga oshirish usullari: bo'g'lini. Sintaktik, leksik, semantik usullar. Kompressiyaning og'zaki tarjimada qo'llash holatlari. Kompressiya

strategiyasida "ekvivalentlik".

8-mavzu. Sinxron va ketma-ket tarjimada interpretasion tarjima nazariyasi

Interpretasion tarjima nazariyasing tariji makabi tadtqiqotlari. Xabar yuboruvchining kommunikativ intensivasi (maqsadi). Diskurs informasiyasini qayta ishlash interpretativa modeli asoslanadigan ikki konsepsiya. ITN "fikr yurituvchi tarjimon nazariyasi.

Sinxron va ketma-ket tarjimada tarjimaning interpretasion modeli mohiyati. Sinxron va ketma-ket tarjimada ma'no birliklari. Tarjimonning ma'ruzachidan ortda qolishi,

9-mavzu. Sinxron va ketma-ket tarjimada dekompressiya

Dekompressiya strategiyasiga hos mental harakkatlar. Tajimonning tushunadigan leksikonida maxsus terminologiyalarni izlash. Dekompressiva strategiyasida komponentli tahlil qilish. Dekompressiya strategiyasingning masalasi. Tarjimaning intuitiv tabiat. Dekompressiva strategiyasingning yekvivalent bo'lnagan leksikani yuborishida qo'llanilishi. Dekompressiya strategiyasida umumiy bilimlar, ijtimoiy-madaniy aspektlarning ahamiyati. Sinxron va ketma-ket tarjimada sinxronist, qabul qiluvchi va yuboruvchining umumiyy tajribasi.

10-mavzu. Sinxron va ketma-ket tarjimada xatolarni to'g'irlash

Sinxron va ketma-ket tarjimada ehtimoliy xato kichik strategiyasi va to'g'ri variant tanlovi kichik strategiyasi xususiyatlari. Sinxron va ketma-ket tarjimada xatolar sababining ob'ektiv va sub'ektiv xarakterlari, Xato va to'g'ri variantning foizdagi nisbati. Tajimonning qanchalik tezlikda xatolikka yo'q o'rganini anglashi va qanchalik tezlikda bu xatoni tez va tarjima uchun og'riqsiz to'g'irlay olishi.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi qo'shimcha mavzular tavsuya etiladi:

1. Sinxron va ketma-ket tarjimada "sinxronlik" borasida
2. Nyurnberg sud jarayonidagi sinxron va ketma-ket tarjima
3. Tarjima kompetensiyasida konferensiya tarjimoni ega bo'lishi zarur bo'lgan sifatlar
4. Tarjimonning notiq nutqi jarayonida orientir olishi masalasi
5. Sinxron va ketma-ket tarjimada tarjimon xatti-harakatlarining xususiyatlari
6. Tarjimon faoliyatini yagona jarayonga birlashtiruvchi aloqalar
7. Sinxron tarjimon faoliyatining temporal tavsifi
8. Asliyat matnida orientir olish, tarjimonlik yechimlarini izlash va faoliyatni amalga oshirish jarayonlarining tezkorligi
9. Tarjimonlik harakatlari, faza va taskilij qismlarining temporal tavsifi